

Χαράλαμπος Αέκας

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΕΚΑΣ

Η Έταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀπεχωρίσθη μετά πραγματικῆς ὁδύνης τοῦ ἐπιλέκτου ἰδρυτικοῦ μέλους καὶ μέλους τῆς διοικήσεως αὐτῆς ἀειμνήστου Χαραλάμπους Λέκα. Διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ Έταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀπόλλυσιν ἔν εἰσέτι ἰδρυτικὸν μέλος καὶ δὴ ἐξ ἑκείνων, τὰ ὅποια πρὸ τριάκοντα καὶ πλέον ἐτῶν, κατ’ ἀρχὰς μὲν συνέλαβον, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπραγματοποίησαν τὴν ἰδέαν αὐτῆς, συμβαλόντες, οὐχὶ βεβαίως ἄνευ κόπων καὶ προσωπικῶν ταλαιπωριῶν, εἰς τὴν δργάνωσιν, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν σύγχρονον προβολὴν αὐτῆς. Μετὰ τὸν ἀείμνηστον Ναοὺμ Λιάκον, ὁ ὅποῖος ἥδη τὸ 1957 ὑπέκυψε, νέος σχετικῶς εἰσέτι, εἰς τὸ μοιραῖον ἡκολούθησαν οἱ Στίλπων Κυριακίδης καὶ Ἀλέξανδρος Λέτσας ἐκ τῶν κορυφαίων πρωτεργατῶν τῆς Έταιρείας κατὰ τρόπον, ὥστε ἥδη μὲ τὸν θάνατον τοῦ Χαραλάμπους Λέκα, νὰ ἔχῃ ἀποχωρήσει ἐκ τῆς σκηνῆς τὸ πλεῖστον τῆς παλαιᾶς δημιουργικῆς διοικήσεως τῆς Έταιρείας.

Ο Χαράλαμπος Λέκας ἐγεννήθη εἰς τὸ γνωστὸν διὰ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ μαρτυρικὴν του στάσιν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα Κρούσιοβον τῆς Πελαγονίας, τὸ ὅποιον καὶ διὰ τὴν ἐν γένει συμβολὴν του εἰς τὴν ιστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ὠνομάσθη, δικαίως δέ, «βόρειον προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Ο Χαράλαμπος Λέκας ἐγεννήθη εἰς τοὺς κόλπους οἰκογενείας ἔξαιρετικὴν ἔχούσης θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Κρουσόβου καὶ ἔλαβεν, ὅπως πάντες οἱ ἐλληνόπαιδες τῆς ἐποχῆς, ἐθνοπρεπῆ ἀνατροφήν. Ο πατήρ του ἦτο ίατρός, ἀπόφοιτος, ἀλλὰ καὶ διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἱένης, γεγονὸς ἔξαιρετικὸν διὰ τὴν ἐποχήν, αὐτοῦ δὲ τὸ ἐπάγγελμα ἐνέπνευσε καὶ αὐτόν, ὥστε νὰ ἐπιθυμῇ διακαῶς, ὅτε ἡνδρώθη, νὰ γίνῃ ίατρός. Διυτυχῶς ἡ ἀτυχήσασα ἐν συνεχείᾳ οἰκογένειά του δὲν κατώρθωσε νὰ ἴκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του. Πράγματι, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ πατρός του κατέστησεν αὐτὸν ὀρφανὸν ἀπὸ ἡλικίας δέκα ὀκτὼ μηνῶν, μὲ συνέπειαν νὰ διέλθῃ τὰ ἔτη τῆς ἐφηβείας του μὲ μεγάλας στερήσεις.

Η οἰκογένειά του μετηνάστευσεν, ώς ἐκ τοῦ λόγου τούτου, εἰς Μοναστήριον, ἐνθα ὁ νεαρὸς Χαράλαμπος ἐνεγράφη εἰς τὰ ἑκεῖ περίφημα σχολεῖα τῆς ὁρθοδόξου ἐλληνικῆς Κοινότητος, τὰ ὅποια δὲν ἥδυνήθη νὰ ἀποπεριτώσῃ λόγῳ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐκραγέντων δύο βαλκανικῶν πολέμων καὶ τῆς συνεπείᾳ τούτων ἐπιδικάσεως τοῦ Μοναστηρίου εἰς τὴν Σερβίαν. Κατόπιν τούτων ὁ νεαρὸς Λέκας κατέφυγεν εἰς Φλώριναν, ἐνθα καὶ ἐπεράτωσε τὰς ἐγκυκλίους σπουδάς του εἰς τὸ ἑκεῖ γυμνάσιον.

Ο Χαράλαμπος Λέκας έγεννήθη είς τὸ Κρούσοβον τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1897 καὶ ώς ἐκ τούτου ἡτο ἔξ ἐτῶν ὅτε ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις τῆς 20ῆς Ιουλίου τοῦ 1903, ἡ γνωστὴ ὡς «Ἡλιντεν», ἡ ὁποία εἶχεν ώς συνέπειαν τὴν καταστροφὴν τοῦ Κρουσόβου, δέκα πέντε δὲ ἐτῶν ὅτε ἐξερράγη ὁ πρῶτος βαλκανικὸς πόλεμος, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου ἐπεδικάσθη ἡ περιοχὴ Μοναστηρίου εἰς τὴν Σερβίαν.

Τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἡλιντεν ἔζησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, βοηθούμενος δὲ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῆς μαρτυρικῆς ἐκείνης διὰ τὸ Γένος περιπετείας, αἱ ὁποῖαι ἐνετυπώθησαν βαθύτατα εἰς τὴν μνήμην του, ἔγραψε τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς, ὡς αὐτόπτης μάρτυς, εἰς τὸ περιοδικὸν «Μακεδονικὴ Ζωή». Τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης γραφὲν μὲ πολλὰς ἀνεπιδέκτου ἀμφισβητήσεως λεπτομερείας συντελεῖ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ὁμίχλης, ἡ ὁποία, ώς μὴ ὥφελεν, ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν τοῦ Κρουσόβου κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ συνεπείᾳ δράσεως βουλγάρων κομιτατζήδων καταστροφὴ ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ τοῦ ἑλληνικωτάτου αὐτοῦ μακεδονικοῦ κέντρου νὰ θεωρηθῇ ώς ἰδρυτικὴ πρᾶξις συγχρόνου «Μακεδονικοῦ» κράτους. Πράγματι, ὁ Χαράλαμπος Λέκας μὲ σεμνὸν πάθος περιγράφει τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, οὐχὶ βεβαίως χωρὶς ἀγανάκτησιν διὰ τὴν κατ' αὐτὸν ἐπιχειρηθεῖσαν ἔκτοτε διαστρέβλωσιν αὐτῶν καὶ προσέφερε τοιουτορόπως πολύτιμα στοιχεῖα, αὐτὸς ἐπὶ πλέον, χρήσιμα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν κατετάγη ἐθελοντὴς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, ὧνομάσθη ἀξιωματικὸς καὶ προήχθη μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπολοχαγοῦ. Ὅπὸ τὴν ἴδιοτητα ταύτην ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς ἑθνικοὺς ἄγῶνας τῶν ἐτῶν 1918-1922, τόσον εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ασίαν, ἐπιδείξας διαγωγὴν ἀρίστην, ὡς προκύπτει ἄλλωστε ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων προαγωγῶν αὐτοῦ. Ἡ Πατρὶς ἐκάλεσεν ἐκ νέου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της τὸν Χαράλαμπον Λέκαν τὸ 1940, ὁ ὁποῖος, ὡς λοχαγὸς πλέον ὑπηρέτησεν αὐτὴν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλβανικοῦ ἔπους καὶ τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1926. Εὐθὺς ἀμέσως διωρίσθη Διευθυντὴς τοῦ ἐπαγγελματικοῦ καὶ βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ ὄποιον ὑπηρέτησεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη λίαν εὐδοκίμως. Τὸ 1933 παρητήθη τῆς θέσεως ταύτης διὰ νὰ δικηγορήσῃ, τὸ Ἐπιμελητήριον ὅμως τοῦτο ἐκράτησεν αὐτὸν παρ' ἔαυτῷ ώς νομικὸν σύμβουλον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μέχρι περίπου τῆς ἀποχωρήσεως του ἐκ τῆς ἐνεργοῦ δικηγορίας. 'Ως δικηγόρος, κατ' ἀρχὰς παρὰ Πρωτοδίκαις, ἐν συνεχείᾳ δὲ παρ' Ἐφέταις, ἐσταδιοδρόμησεν ἐπιτυχῶς, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς πολυπληθοῦς καὶ ἀξιολόγου πελατείας, τὴν ὁποίαν εἶχε κυρίως μεταξὺ τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοτεχνικῶν κύκλων. Παραιτητεῖς τὸ 1968 τῆς ἀσκήσεως

τοῦ δικηγορικοῦ λειτουργήματος, περιωρίσθη ἔκτοτε εἰς τὴν περὶ τὴν Ἐταιρείαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν δραστηριότητά του, εἰς τὴν ὅποιαν ἄλλωστε ἀφιέρωσε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς του. Πράγματι, ὁ Χαράλαμπος Λέκας ὑπῆρξεν ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Ἐταιρείας ταύτης καὶ μέλος τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου μέχρι τοῦ θανάτου του. Οἱ ἑταῖροι τῆς Ἐταιρείας ταύτης ἐξέλεγον αὐτὸν τακτικῶς ἐπὶ τριακονταετίαν καὶ πλέον μέλος τῆς διοικήσεως τιμῶντες τὴν ἀκεραιότητα καὶ εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος του, ὡς καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρείας, τὴν ὅποιαν ἐμπράκτως ἀπεδείκνυεν.

Ἄπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου γεν. γραμματέως τῆς Ἐταιρείας Ἀλεξάνδρου Λέτσα ἀνέλαβε κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς, τὴν προεδρίαν τῆς Κτηριακῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὅποιαν ἐκράτησε μέχρι τοῦ θανάτου του. Εἰς τὴν ὄλως ὑπεύθυνον ταύτην θέσιν ἐπέδειξεν ἔξαιρετικὸν ζῆλον, ἀσκήσας τὰ καθήκοντά του μὲν ὑποδειγματικὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ἀνιδιοτέλειαν, αἱ ὅποιαι ἔτυχον τῆς γενικῆς ἐκτιμήσεως, πρᾶγμα τόσον δυσχερές εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὅποιας χειρίζεται τις μεγάλα χρηματικὰ κονδύλια, ὡς αἱρετὸς σύμβουλος διὰ λογαριασμὸν νομικοῦ προσώπου ἴδιωτικοῦ δικαίου. Αἱ ἐκθέσεις του πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς κτηριακάς ἐργασίας, οἱ πίνακες λογαριασμῶν καὶ αἱ προτάσεις, τὰς ὅποιας ἐκάστοτε ὑπέβαλλε πρὸς αὐτό, εἶχον τὴν σφραγίδα τῆς καθαρότητος τοῦ πνεύματος, τοῦ πραγματισμοῦ καὶ τῆς νομικῆς αὐτοῦ ἀκριβολογίας.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡς καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἀείμνηστος Χαράλαμπος Λέκας ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἀσκησιν τῶν καθηκόντων τούτων, ἵδιᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δλον σχεδὸν τὸν διαθέσιμον αὐτοῦ χρόνον, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν θὰ αἰσθανθῇ ἐπὶ μακρὸν τὸ μέγα ὄντως κενὸν τὸ ὅποιον κατέλιπεν ὅπισθέν του ὁ ἀείμνηστος σύμβουλος αὐτῆς, δοθέντος ὅτι αὐτὸς εἶχεν ἥδη ἐκλέξει αὐτὸν καὶ ὡς μέλος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπίσης ἐπὶ σειράν ἐτῶν εἶχε προσφέρει ἀνιδιοτελῶς καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ ἀγάπην τὰς ὑπηρεσίας του.

Ο Χαράλαμπος Λέκας συνεζεύχθη τὴν Λουκίαν τὸ γένος Π. Δήτσα, τὸ ἔτος 1931 καὶ ἔζησε μετ' αὐτῆς κατὰ τὸν πλέον ἀρμονικὸν τρόπον. Ή εὐγενὴς Δέσποινα διατηρεῖ τὰς ἀρίστας τῶν ἀναμνήσεων ἐκ τοῦ ἀείμνηστου συζύγου της, τόσον διὰ τὸν ψύχραιμον, ἀλλὰ ἐν ταυτῷ καὶ πρῶτον χαρακτῆρα του, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν οἰκογένειάν του, τὴν ὅποιαν οὐδέποτε παρημέλησε. Εὐτυχῶς ὅτι προέλαβεν ὁ ἀείμνηστος νὰ ἤδη ὑπανδρευομένην τὴν θυγατέρα του.

Ο Χαράλαμπος Λέκας πλὴν τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἡσχολήθη καὶ μὲ ἄλλα ἱδρύματα. Πράγματι, ὑπῆρξεν ἰδρυτικὸν μέλος τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαι-

δευτικῆς Ἐταιρείας καὶ τοῦ Ὄρφανοτροφείου Μέγας Ἀλέξανδρος, εἰς τὰ ὄποια ἐπὶ ἔτη προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του. Τὴν ἀγάπην του διὰ τὰ ἰδρύματα κοινῆς ὠφελείας, κυρίως δὲ διὰ τὰ ἔξ αὐτῶν πνευματικῆς φύσεως συνέδεσε μὲ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν παράλληλον ἔχουσαν δρᾶσιν Ἐκκλησίαν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἄλλωστε καὶ ἡ ἐκτίμησις τὴν ὅποιαν ὁ ἀείμνηστος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος ἔτρεφε πρὸς τὸν ἄνδρα διὰ τὴν παραγωγικὴν συνεργασίαν του εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ὧς ἄνω ἰδρυμάτων, τὸ δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπὸ γενικωτέρας θέσεως ἐκτιμῶν τὸ δόλον ἐθνωφελές καὶ κοινωνικὸν ἔργον αὐτοῦ ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξίωμα (δόφρικιον) τοῦ ἄρχοντος νομοφύλακος, κατατάξαν αὐτὸν εἰς τὴν χορείαν τῶν διαπρεπῶν στελεχῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ο Χαράλαμπος Λέκας, Μακεδών ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων, ἡγωνίσθη δι' ὄλης του τῆς ζωῆς διὰ τὴν ἰδιαιτέραν του Πατρίδα τὴν Μακεδονίαν, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς ἐπιπέδου, διὰ τὴν ἄμυναν αὐτῆς κατὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν. Ἡξιώθη νὰ ταφῇ εἰς τὴν μακεδονικὴν γῆν, τὴν ὅποιαν τόσον ἥγαπησεν. Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, παρ' ὄλην τὴν μεγάλην οἰκονομικὴν ἄνεσιν, τὴν ὅποιαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶχε, χάρις καὶ εἰς τὴν περιουσίαν τῆς συζύγου του, διῆγε βίον ἀπλοῦν, ἀνευ ἐπιδείξεων καὶ αὐτοπροβολῆς. Ἡ μόνη προβολὴ αὐτοῦ γίνεται διὰ τῆς παρούσης νεκρολογίας, ἀνυπόκριτος καὶ ἀληθής, ὡς δικαίωσις μεταθανάτιος αὐτοῦ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀποτίον ὁφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου συμβούλου καὶ προέδρου τῆς Κτηριακῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς φόρον τιμῆς χαράσσει δι' ἐμοῦ τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάτας μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὗται θὰ φανοῦν ὁπωσδήποτε κατώτεραι τῆς ἐν ζωῇ προσωπικότητος αὐτοῦ.